

Windows Show '95

Kada su početkom osamdesetih godina računari počeli da pristižu u naše kuće, svake godine smo nestrpljivo iščekivali jesenja događanja u londonskoj "Olimpiji" da bismo videli kakve novosti donose tadašnji vrhunski proizvođači: Sinclair, Amstrad, Commodore, Acorn... Pionirska vremena su odavno prošla, a čuveni sajam najpopularnijeg britanskog računarskog časopisa Personal Computer World nasledili su specijalizovani sajmovi. Jedan od takvih je i Windows Show '95 koji slavi petu godišnjicu.

Miljan Vuletić

Windows Show je održan od 28. februara do 3. marta u "Kensington Olimpiji" (Kensington je inače, zajedno sa Čelzijem, jedna od najbogatijih četvrti Londona), a organizator je bio *IT Events Ltd.* Preko 200 izlagača je ispunilo veliku halu sajma, a očekivani broj posetilaca bio je oko 60.000, mada je jasno da Englezi neće objaviti konačan broj dok ne bude potpuno tačan. Sve velike kuće računarske industrije koje imaju veze sa *Windows*-om pojavile su se na Sajmu i, naravno, zakupile i opremile centralne štandove u hali. Tako su svoje mesto pod svodom Olimpije našli *Microsoft, Apple, IBM, Novell...*

Dok su se na desetinama štandova odigravale demonstracije softvera, u okolnim prostorima su išli strategijski brifinzi (*Strategic Briefings*), tj. kratki seminari industrijskih eksperata i preduzeća, a paralelno čitavom sajmu održavala se *IT (Information Technology)* konverencija, gde ste za par stotina funti mogli sebi da priuštite kratke dnevne kurseve o vodećim trendovima informacionih tehnologija. Kao što se može i pretpostaviti, Sajam je imao veoma ozbiljan karakter (ulaz dozvoljen samo starijima od 18 godina), te se od zabavnih stvari moglo naići jedino na razne multimedijalne prezenatcije. No, krenimo redom, od najvećih izlagača - redosled uglavnom od-

govara pažnji koju su izlagači zadobili od posetilaca, što ne znači obavezno da su tu pažnju i zaslužili...

Ponos Microsofta

Microsoft je na sajmu predstavio svoje pakete namenjene preduzećima, a posetiocima je omogućeno da paralelno ispitaju mogućnosti ovih proizvoda u okviru *Test Drive* centara. Tako su zainteresovani mogli da probaju *Office Professional (Word, Excel, Mail, Access i PowerPoint)* i *BackOffice*. Ovaj poslednji paket predstavlja integrisani informacioni sistem sa podrškom klijent/server arhitekturi i uključuje pakete: *Windows NT Server 3.5, System Management Server, Mail Server, SQL Server i SNA Server* (omogućuje vezu sa *IBM mainframe* aplikacijama).

Na posebnom štandu *Microsoft* je organizovao *test-drive* područje za sve one koji koriste njihove razvojne alate za *Windows (Visual C++ 2.1, Visual Basic 4.0 i SourceSafe 3.1)*. Područje multimedije takođe nije zapostavljeno te su se mogle videti prezentacije njihovih multimedijalnih proizvoda, među kojima najveću pažnju uvek izaziva *Encarta*. Spomenut je zajednički projekat *Microsoft-a* i muzičkih kompanija, koji bi omogućio da nova muzička izdanja kompakt diskova u sebi sadrže i dodatne informacije, spakovane na neiskorišćenom prostoru CD-a. Ovde bi se "pakovale" animacije, te bi se takav CD mogao slušati kao i svaki drugi, ili zavrteći na računaru i tako uz muziku gledati animaciju, podatke o autoru muzike, tekstove i slično.

Centralno mesto u *Microsoft*-ovom nastupu bilo je posvećeno novom operativnom sistemu *Windows 95*. Bila je to lepa prilika za predstavljanje beta verzije paketa *Chicago* - čitav sajam je, uostalom, bio u službi promocije *Windows 95*. Po rečima ljudi iz *Microsoft-a*, novi "prozori" neće biti gotovi pre avgusta ove godine. Pored prezentacije *Windows-a* na *Microsoft*-ovom štandu, Gejtsova kompanija je omogućila i probnu vožnju *Windows-a* za sve zainteresovane, kojih je, kao što se i očekivalo, bilo izuzetno mnogo, tako da je veliki *Microsoft*-ov prostor na galeriji Olimpije, specijalno podignut samo za testiranje 95-ice, bio ispunjen tokom čitavog trajanja sajma. Na 150 umreženih 486 računara pokrenuti su novi *Windows-i*, a mrežu je opsluživao server (mašina sa dva *Pentium-a*) koji je radio pod *Windows NT*-om. Posetioci *Windows 95*

Test Drive centra su imali prilike da u organizovanim grupama u ograničenom vremenskom intervalu prisustvuju demonstraciji novog operativnog sistema i da odmah, na jednom od 150 radnih mesta, akcije demonstratora prikazane na velikom ekranu isprobaju u praksi. Vreme je, na žalost, bilo prekratko da bi se operativni sistem upoznao, ali *Microsoft* svima zainteresovanim nudi *Windows 95* na pravo testiranje u okviru novopokrenute *Preview* akcije. Za 25 funti dobijate *Windows 95 pre-release* verziju, kojoj će licenca isteći jedan mesec pošto se finalni proizvod pojavi na tržištu. Ovakva verzija 95-ice ima ograničeno vreme trajanja, koje ističe 31. decembra 1996. godine; rešenje je dobro, naročito ako nam *Microsoft* dogodine ponudi na testiranje *Windows 96* pod istim uslovima. Broj mesta za učešće u *Preview* akciji je ograničen na 40 hiljada, po principu "ko pre devojci..."

Veoma je teško suditi o novom *Windows-u* nakon 45-minutnog isprobavanja osnovnih operacija, ali se prvo primete ispravke kozmetičke prirode koje bi trebalo da omoguće lakšu (?) komunikaciju sa računarom. Tako je, na primer, u potpunosti implementirana *drag-and-drop* logika sa ikonama: dokument štampate odvlačenjem ikone dokumenta na ikonu štampača, dok ga u startnu grupu (zajedno sa aplikacijom koja je vezana za dokument) uključujete prostim odvlačenjem ikone dokumenta do *start button-a*. Već duže vreme rezervisani desni taster na mišu konačno je dobio svoju funkciju i predstavlja prečicu za mnoge operacije, u zavisnosti od ikone. Pritiskom na dotični taster, sa kursorom pozicioniranim na ikonu nekog dokumenta, možete ga brzo preimenovati ili obrisati bez potrebe da koristite fajl menadžer. *Help* ne samo što daje odgovore na vaša pitanja, već vam odmah pruža mogućnost da preduzmete odgovarajuću akciju. Tako će vam *Windows Help*, ako ste se raspitivali o podešavanjima nekih sistemskih parametara, uz objašnjenje ponuditi prečicu da ih odmah i promenite. Treba pomenuti da je ograničenje od 8 znakova za ime i 3 znaka za tip fajla u novom *Windows-u* prestalo da postoji: imena fajlova sada mogu imati i do 255 znakova.

Što se tiče suštinskih promena u odnosu na stari *Windows 3.1* to su *pre-emptive multitasking* i *multithreading*, *plug-and-play* instalacije perifernih uređaja, a očekuje

se i podrška za vezu sa *Internet*-om uključena u operativni sistem (*Microsoft* radi na organizovanju i razvoju mreže čiji je glavni cilj da korisnicima 95-ice omoguće *Internet providing* - mreža se zove *Microsoft Network Service*). Na demonstraciji je, naravno, prikazan i pravi *multitasking* - čini se da je peščani sat konačno otišao sa ekrana novog *Windows*-a. U jednom prozoru je pokrenut *DOS batch* program koji je listao sadržaj prilično popunjenog diska, dok je u drugom pokrenuto štampanje dokumenta od stotinak stranica. U trećem prozoru išla je multimedijalna prezentacija. U toku štampanja ovog dokumenta došlo je do nekih grešaka (slučajno ili namerno?) što se nije odrazilo na susedne aplikacije.

Veliko kašnjenje novog *Windows*-a uzrok je raznim pričama i nagađanjima. Konkurencija se dobro snašla i krenula u agresivnu reklamnu kampanju kako bi iskoristili trenutno nastalu prazninu.

IBM vreba

IBM-ov štand nalazio se u blizini štanda nekadašnjeg partnera a sadašnjeg ljutog konkurenta *Microsoft*-a, i bio je, kako se ispostavilo bez razloga, nešto manje posećen. Razlog nešto veće gužve oko *Microsoft*-a je verovatno bio njihov *multimedia* toranj u kome je održavana *Microsoft experience*, neka vrsta prezentacije *Microsoft*-ove vizije budućnosti. "Veliki plavi" nije bio konzervativan koliko se moglo očekivati. Tako su, na primer, u pauzama između prezentacija ljupke devojke u plavim uniformama delile posetiocima prigodne poklone (olovke, bedževe, *mouse pad*-ove...), a žongleri se igrali plavim lopticama i zabavljali prisutne... Da ne govorimo o novom reklamnom spotu za *OS/2 Warp* sa opatica-

ma. Svaki posetilac sa oficijelnom bar kodom ulaznicom bio je evidentiran optičkim čitačem, kako bi *IBM* ubuduće mogao poštom da ga informiše o svojim novitetima u oblasti čijoj je prezentaciji prisustvovao.

U centru *IBM*-ovog štanda bio je, naravno, *OS/2 Warp* - novi operativni sistem. Posetiocima je omogućeno testiranje, ali je *test drive* centar bio mnogo skromnijeg kapaciteta od *Microsoft*-ovog. U vremenskom okviru od pola sata, zainteresovani su mogli da prisustvuju demonstraciji i prate demonstratora na svojoj mašini pod *Warp*-om. Ukoliko bi neko od posetilaca pokušao da uradi nešto što nije prikazano na velikom ekranu od strane demonstratora, ljubazno osoblje bi mu odmah priteklo u pomoć misleći da je nešto zabrljao, objašnjavajući mu kako da se vrati na pravi put. Dakle, prave mogućnosti (i mane) operativnog sistema je bilo teško (nemoguće) otkriti, ali pošto *Warp*-a ima i u Beogradu, domaći korisnici računara su verovatno već imali priliku da steknu prve utiske.

Promene koje je pretrpeo korisnički veznik veoma su slične onima u 95-ici. Koncepti su identični, jedino se realizacije razlikuju. Na primer, *start button* kod *Windows*-a se u *Warp*-u zove *launch pad*. Desni taster miša je i ovde je aktivan, tako da je izvesno da ćete ubuduće, bez obzira da li je vaš izbor *Windows 95* ili *Warp*, morati da naviknete prste na novitet. *Drag-and-drop* objektni princip prikazan je na primeru štampanja cirkularnih pisama: otvorite bazu podataka u kojoj držite adrese poslovnih partnera, izaberete ikonu onoga kome želite da pošaljete pismo (dopisivanje sa svecima!?) i odvučete je do ikone cirkularnog pisma. Kada, posle ovoga, otvorite pismo, videćete ranije rezervisana polja popunjena odgovarajućim podacima vašeg

korespondenta. Preostaje da ikonu ovako formiranog pisma odvučete do ikone faksa, i time ste završili posao sa slanjem; *multitasking* omogućava da zaboravite na faks i nastavite da radite nešto drugo. Na prezentaciji *Warp*-a mogao se videti i *multithreading* na "laganom" primeru fajla koji se raspakuje i simultano posmatra u editoru, čime se formira *thread* nalik *pipeline*-u kod *Unix*-a.

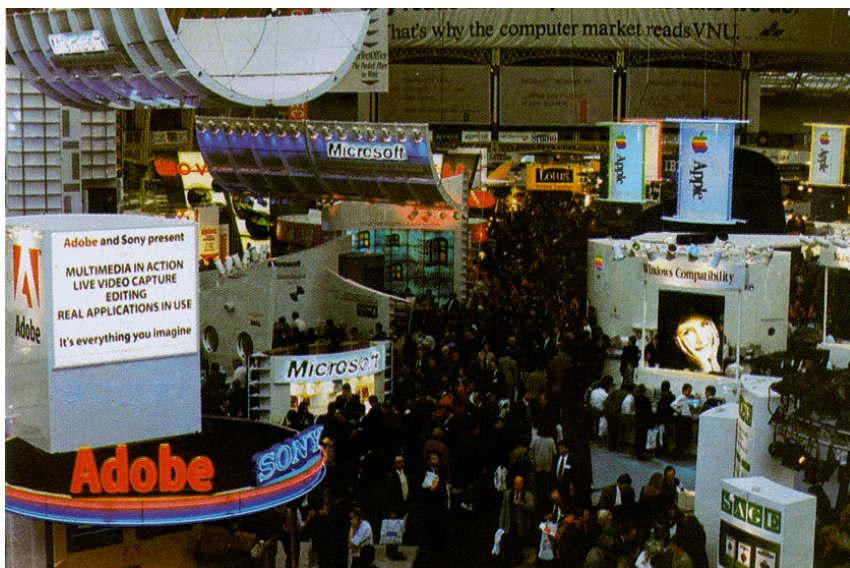
Za razliku od *Microsoft*-a, koji na sajmu nije prikazao *Internet* podršku za *Windows 95*, *IBM* je to uradio za svoj *Warp*. U okviru operativnog sistema uključena je *TCP/IP* podrška, kao i neophodni klijent programi (npr. *IBM*-ov *web explorer*, *newsreader* program, *gopher client*). *IBM* svojim mušterijama nudi mogućnost *dial-up* priključenja na *Internet* preko svog *provider* servisa *IBM Global Network* (za nas verovatno ne postoji takav u blizini). Prvoga meseca je sve besplatno, a kasnije košta desetak funti mesečno za tri sata dnevnog pristupa, plus tri funte za svaki dodatni sat.

IBM-u ide u prilog činjenica da se *OS/2 Warp* odavno može kupiti kao gotov proizvod (specijalna sajamska cena 60 funti, 80 funti u redovnoj prodaji) dok se konačni *Windows 95*, kao što je već pomenuto, očekuje tek u avgustu. Po rečima ljudi iz *IBM*-a, prodaja *Warp*-a ide odlično i u prva tri meseca u Evropi je prodato 800 hiljada kopija. U britanskoj računarskoj štampi, bez obzira na jedan broj čitalaca koji se žali na problematičnu instalaciju *Warp*-a, *OS/2* nazivaju *Windows 95 Killer*.

Od ostalih *IBM*-ovih proizvoda prikazanih na sajmu interesantno je pomenuti *IBM Voice Type Dictation* (*OS/2* i *Windows* verzija). Ovaj program omogućuje da se, za cenu od oko 800 funti za program i potreban hardver, glasom dikтира računaru i upravlja njegovim akcijama (pod uslovom da govorite engleski, španski, nemački, francuski...). Prepoznaje 32 hiljade reči, 70 do 100 reči u minuti i, po rečima *IBM*-a tačnost za prosečnog korisnika iznosi oko 95%. Da bi sebi prilagodio sistem, korisnik ga prvo mora "naviči" na svoj glas čitajući 150 odabranih rečenica.

Možda ipak Mekintoš?

Hardverska novost na *Apple*-ovom štandu bila je "DOS kartica" za *Power Macintosh 6100*. Kartica sadrži 486DX2 na 66MHz, uključuje 16-bitni stereo *Sound Blaster* set čipova, podržava *NetWare* i *TCP/IP* mrežne protokole preko (u Meka već ugrađene) *Ethernet* kartice. Kartica, na kojoj ima prostora za najviše 32 M RAM memorije, će korisnicima *Power Mac 6100* omogućiti

da istovremeno koriste Mac OS i Windows / DOS, prebacujući se sa jednog na drugi istovremenim pritiskom na par tastera. Ne samo što nudi simultano izvršavanje Mac OS-a i Windows-a već omogućava i razmenu podataka između ova dva sistema spakovana u zajedničku kutiju...

Ljudi iz Apple-a su, prezentirajući Power Macintosh i Mac OS, najviše insistirali na poređenju njihovih proizvoda sa računarima baziranim na Pentium-u i Windowsima, pri čemu su njihovi "pulenji" uvek postizali bolje rezultate. Za propagandu svojih rešenja, koristili su i rezultate Ingram Laboratories, Santa Ana (jedne od vodećih nezavisnih laboratorija u oblasti testiranja personalnih računara čiji su klijenti Apple, Epson, Hewlett-Packard, Texas Instruments, Intel, NEC...), publikovane u drugoj polovini prošle godine. Prema ovom testiranju Power Mac 8100/80 (PowerPC 601 na 80 MHz) je, sve ukupno, bio 21% brži od računara baziranog na Pentium procesoru na 100 MHz, a Power Mac 7100/66 (Power PC, 66MHz) je za 15% nadmašio računar baziran na Pentium-u na 90 MHz. Pentium mašine koje su učestvovala u testiranju bile su Compaq-ove i Dell-ove. Radna opterećenja su bile grafičke aplikacije kao što su Aldus Free Hand, Fractal Design Painter, Frame Technology Frame Maker, Adobe Photoshop...

Po rečima ljudi iz Apple-a, u toku proleća ove godine, IBM i Apple će objaviti zajednički standard - Common Reference Platform (IBM ga zove Common Hardware Reference Platform) koji će proizvođačima hardvera i softvera biti razvojna smernica za novu računarsku platformu, koja će se pojaviti tokom iduće godine. Računari proizvedeni po ovoj specifikaciji biće bazirani na Power PC mikroprocesoru, koristeći Intel-ovu PCI magistralu i na njima će se vrteći svi značajniji operativni sistemi (OS/2, Mac OS, AIX, Windows NT...).

Da li zbog sve veće zatvorenosti Microsoft-a i njegovih velikih pretenzija ili ne, u razgovoru sa ljudima iz Apple-a se najviše mogao osetiti antagonizam prema Gejtsovoj kompaniji, a ni predstavnici IBM nisu po tom pitanju mnogo zaostajali. S druge strane, "šuška" se o tajnoj vezi IBM-a i Microsoft-a, koji rade zajedno na portiranju Windows NT-a za Common Reference Platform.

WordPerfect i ostalo

Na Novell-ovom izložbenom mestu prezentirani su Perfect Office, Group Ware i Net Ware 4.1. Ova tri paketa predstavljaju zaokruženo Novell-ovo rešenje za grupni rad u kancelarijama, u mrežnom okruženju. "Te-

šku artiljeriju' za manipulaciju dokumentima i timski rad u okviru preduzeća za multiplatformsko mrežno okruženje predstavlja Novell-ov Group Ware: Group Wise 4.1, In-Forms (kreiranje i popunjavanje formulara uz pristup i povezivanje postojećim bazama podataka) i Soft Solutions (document management system). Novell Netware 4.1 je, između ostalog, ojačan, te podržava Apple Talk i TCP/IP, tako da sada može da opslužuje DOS, Windows, Macintosh, OS/2 i Unix platforme.

Borland-ov glavni proizvod bio je Delphi, alatka za razvoj Windows i klijent/server aplikacija, a predstavljena su i nova izdanja Paradox-a i dBASE-a (oba su verzije 5.0). Pored jednostavnog kreiranja dijaloga boksova i vizuelnog programiranja (visual programming), Delphi nudi mnoge dodatne mogućnosti (uključuje Borland Data Engine) i zasnovan je na ozbiljnom programskom jeziku - nije, istina, u pitanju C, nego paskal, ali mnogi kažu da je i to bolje nego bejzik. Delphi je u toku razvoja interno nazivan VBK, što je skraćena od Visual Basic Killer; mnogi ga nazivaju i Visual Pascal. Za razliku od Visual Basic-a, koji je pseudo-kompajler, Delphi će proizvesti čist kod koji se može izvršavati bez run-time interpretatora. Delphi je imao u toku sajma promocionu cenu od 150 funti, dok mu je "redovna" preporučena cena 350 funti.

Adobe, pošto je integrisao Aldus, svojim proizvodima pokriva čitavu oblast grafičkog dizajna i stonog izdavaštva. Pored svojih novih verzija vrhunskih programa za grafički dizajn i pripremu štampe (Illustrator, Photoshop, Streamline...) za Macintosh i Windows, na sajmu je prikazao i svoje proizvode za podršku razvoja prezentacija i videa (Persuasion, Premiere) koji uključuju Apple-ov Quick Time i Microsoft Video for Windows za, od platforme nezavisan, pre-

nos pokretnih slika i zvuka. Značajno mesto u njihovom nastupu na sajmu, zauzima Adobe Acrobat i čitav koncept PDF-a (Portable Document Format) koji omogućava čitanje dokumenta bez obzira na kojoj je platformi i u kakvom okruženju napravljen, uz očuvanje originalnih karakteristika. Ljudi iz Adobe-a sa zadovoljstvom ističu da je većina dokumenata koji se danas razmenjuju na Internet-u zapisano u ovom formatu, zasnovanom na, takođe Adobe-ovom, Post Script-u.

Windows Show '95 bio je izuzetna prilika i za manje proizvođače softvera da prikažu svoja ostvarenja i na licu mesta nađu kupce. I računarski časopisi su iskoristili sajam da se približe svojim čitaocima, te su nudili aprilska izdanja upola jeftinije nego u kioscima. U poslednjih par meseci, na britanskom tržištu se pojavilo nekoliko časopisa posvećenih Internet-u (Internet, .Net) koji predstavljaju vodiče kroz cyberspace i nude sve što treba da znate da biste bili u toku zbivanja na mreži. U okviru YUCCA-e, jugoslovenske asocijacije za računarske komunikacije, u toku je formiranje male biblioteke, koja će omogućiti i našim ljubiteljima računarskih komunikacija i članovima YUCCA-e da dođu do prvih izdanja ovih časopisa.

Sajam nije doneo nikakve senzacionalne novosti (prvenstveno je namenjen prezentaciji i prodaji) ali je potvrdio glavne tokove u razvoju PC softvera - multimediju, radne grupe, lokalno i globalno umrežavanje. Takođe je bio dobra prilika za kupce softvera da na licu mesta upoznaju i provere proizvode uglednih svetskih firmi, kao i da čuju o njihovim planovima za budućnost. Organizator se potrudio da sve protakne u najboljem redu, te je bilo veoma ugodno provesti četiri dana u Olimpiji, na najvećem britanskom sajmu ove vrste!